

Sujungtos bylos T-355/04 ir T-446/04

Co-Frutta Soc. coop.

prieš

Europos Komisiją

„Galimybė susipažinti su dokumentais — Reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 — Su Bendrijos bananų importo rinka susiję dokumentai — Numanomas atsisakymas aiškiai nesuteikus galimybės susipažinti su dokumentais — Ieškinys dėl panaikinimo — Priimtinumas — Išimtis, susijusi su trečiųjų šalių komercinių interesų apsauga — Terminų laikymasis — Išankstinis valstybės narės sutikimas — Pareiga motyvuoti“

2010 m. sausio 19 d. Bendrojo Teismo (antroji kolegija) sprendimas. II - 8

Sprendimo santrauka

- 1. Ieškinys dėl panaikinimo — Aktai, dėl kurių galima pareikšti ieškinį — Sąvoka — Aktai, sukeliantys privalomų teisinių pasekmių — Parengiamieji aktai — Netaikymas (EB 230 straipsnis; Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1049/2001 8 straipsnis; Komisijos sprendimo 2001/937 priedo 3 ir 4 straipsniai)*

II - 1

2. *Ieškinys dėl panaikinimo — Suinteresuotumas pareikšti ieškinį — Ieškinys dėl numanomo Komisijos atsisakymo suteikti galimybę susipažinti su dokumentais*
(EB 230 straipsnis; Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1049/2001 6–8 straipsniai; Komisijos sprendimo 2001/937 priedo 2–4 straipsniai)
3. *Europos Bendrijos — Institucijos — Visuomenės teisė susipažinti su dokumentais — Reglamentas Nr. 1049/2001*
(EB 253 straipsnis; Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1049/2001 8 straipsnio 1 ir 2 dalys; Komisijos sprendimas 2001/937)
4. *Europos Bendrijos — Institucijos — Visuomenės teisė susipažinti su dokumentais — Reglamentas Nr. 1049/2001*
(EB 10 straipsnis; Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1–3, 7 ir 8 dalys; Komisijos sprendimas 2001/937)
5. *Europos Bendrijos — Institucijos — Visuomenės teisė susipažinti su dokumentais — Reglamentas Nr. 1049/2001*
(Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1–3 ir 5 dalys)
6. *Europos Bendrijos — Institucijos — Visuomenės teisė susipažinti su dokumentais — Reglamentas Nr. 1049/2001 — Teisės susipažinti su dokumentais išimtis — Pareiga motyvuoti — Apimtis*
(EB 253 straipsnis; Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas Nr. 1049/2001)
7. *Europos Bendrijos — Institucijos — Visuomenės teisė susipažinti su dokumentais — Reglamentas Nr. 1049/2001*
(Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2, 3 ir 6 dalys)
8. *Europos Bendrijos — Institucijos — Visuomenės teisė susipažinti su dokumentais — Reglamentas Nr. 1049/2001*
(Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 ir 7 dalys)

1. Ieškinius dėl panaikinimo pagal EB 230 straipsnį galima pareikšti tik dėl aktų ar sprendimų, sukeliančių privalomų teisinių pasekmių, galinčių daryti poveikį ieškovo interesams, aiškiai pakeičiant jo

teisinę padėtį. Konkrečiai kalbant apie aktus ar sprendimus, kurie rengiami keliais etapais, iš principo aktai, dėl kurių galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo, yra tik priemonės, kuriomis galutinai

nustatoma atitinkamos institucijos pozicija pasibaigus procedūrai. Iš to matyti, kad preliminarios arba vien parengiamosios priemonės negali būti ieškinio dėl panaikinimo dalykas.

2. Suinteresuotumas pareikšti ieškinį teisme turi išlikti iki teismo sprendimo priėmimo dienos, nes nebūtų reikalo priimti sprendimą, o tai reiškia, jog ieškinio baigtis gali būti naudinga jį pareiškusiai šaliai. Jeigu ieškovo suinteresuotumas pareikšti ieškinį teisme išnyksta vykstant procesui, Bendrijos teismo sprendimas dėl bylos esmės negali būti jam naudingas.

Šiuo atžvilgiu vykstant visuomenės susipažinimo su Komisijos dokumentais procedūrai, iš kartu taikomų Sprendimo 2001/937, iš dalies keičiančio Komisijos darbo tvarkos taisyklės, priedo 3 ir 4 straipsnių bei Reglamento Nr. 1049/2004 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais 8 straipsnio aiškiai matyti, kad atsakymas į pirminę paraišką reiškia tik pirmąją poziciją šiuo klausimu, suteikiant suinteresuotajam asmeniui galimybę paprašyti Komisijos generalinio sekretoriaus peržiūrėti minėtą poziciją. Todėl tik Komisijos generalinio sekretoriaus priimta priemonė, kuri laikoma sprendimu ir visiškai pakeičia ankstesnę poziciją atitinkamu klausimu, gali sukelti teisinių pasekmių, kurios daro poveikį pareiškėjo interesams, ir todėl būti ieškinio dėl panaikinimo pagal EB 230 straipsnį dalykas.

Vykstant visuomenės susipažinimo su Komisijos dokumentais procedūrai, kuri reglamentuojama Reglamento Nr. 1049/2004 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais 6–8 straipsniuose bei Sprendimo 2001/937, iš dalies keičiančio Komisijos darbo tvarkos taisyklės, priedo 2–4 straipsniuose, kai ieškinys pateiktas dėl numanomo sprendimo, o vėliau buvo priimtas eksplisicitinis sprendimas, ieškovė nebėra suinteresuota pareikšti ieškinį dėl numanomo sprendimo dėl to, kad buvo priimtas eksplisicitinis sprendimas, kurį ji prašo panaikinti. Priėmusi eksplisicitinį sprendimą Komisija faktiškai panaikino pirmesnę numanomą sprendimą. Tokiu atveju ieškinio dėl numanomo sprendimo nagrinėjimo negalima pateisinti nei tikslu

(žr. 32–33, 35–36 punktus)

išvengti tariamo teisės pažeidimo ateityje, nei tikslu palengvinti galimo ieškinio dėl žalos atlyginimo pateikimą, nes šie tikslai gali būti pasiekti išnagrinėjus ieškinį dėl eksplisitinio sprendimo.

(žr. 34, 43–46 punktus)

Toks aiškinimas nedaro poveikio piliečių teisių apsaugai pagal EB 235 straipsnį ir nesuteikia Komisijai teisės nesilaikyti privalomų Reglamente Nr. 1049/2001 ir Sprendime 2001/937, iš dalies keičiančiame Komisijos darbo tvarkos taisykles, nustatytų terminų.

(žr. 56, 59–60 punktus)

3. Reglamento Nr. 1049/2004 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais 8 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas penkiolikos darbo dienų terminas, kurį galima pratęsti ir per kurį institucija turi atsakyti į kartotinę paraišką, yra privalomas. Vis dėlto pasibaigus šiam terminui institucija nepraranda įgaliojimų priimti sprendimą. Iš tiesų pagal jokių teisinį principą administracija nepraranda savo kompetencijos atsakyti į paraišką, net viršijus šiuo tikslu nustatytus terminus. Numanomo sprendimo atmesti paraišką mechanizmas buvo nustatytas siekiant išvengti rizikos, kad administracija neatšakys į paraišką dėl galimybės susipažinti su dokumentais ir išvengs teisminės kontrolės, o ne tam, kad bet kuris pavėluotai priimtas sprendimas būtų pripažintas neteisėtu. Atvirkščiai, administracija iš principo privalo, net pavėlavusi, pateikti motyvuotą atsakymą į bet kokią piliečio paraišką. Toks sprendimas atitinka numanomo sprendimo atmesti paraišką mechanizmo paskirtį suteikti galimybę piliečiams apskųsti administracijos neveiklumą tam, kad būtų gautas jos motyvuotas atsakymas.

4. Paraišką leisti susipažinti su iš valstybės narės kilusiu dokumentu gavusi institucija ir valstybė narė, jeigu apie šią paraišką ta institucija pranešė minėtai valstybei narei, turi nedelsiant pradėti lojalų dialogą dėl galimo Reglamento Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais 4 straipsnio 1–3 dalyse numatytų išimčių taikymo, ir toliau sutelkiant dėmesį į būtinybę leisti šiai institucijai pateikti nuomonę per terminus, per kuriuos šio reglamento 7 ir 8 straipsniuose ji įpareigojama priimti sprendimą dėl šios paraiškos leisti susipažinti su dokumentais. Tačiau praleidus šiame 8 straipsnyje numatytą terminą, sprendimas, priimtas jį praleidus, automatiškai nepanaikinamas. Vienintelis sprendimo panaikinimo vien dėl to, kad praleisti Reglamente Nr. 1049/2001 ir Sprendime 2001/937, iš dalies keičiančiame Komisijos darbo tvarkos taisykles, nustatyti terminai, poveikis būtų administracinės procedūros dėl galimybės susipažinti su dokumentais

atnaujinimas. Bet kuriuo atveju tariamos žalos, atsiradusios Komisijai pavėlavus pateikti atsakymą, atlyginimo galima reikalauti pateikiant ieškinį dėl žalos atlyginimo.

(žr. 70–71 punktus)

5. Priimdamas Reglamentą Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais, Bendrijos teisės aktų leidėjas visų pirma atsisakė iki tol taikytos „autorizacijos“ taisyklės. Tokiomis aplinkybėmis toks šio reglamento 4 straipsnio 5 dalies, kurioje numatyta, kad valstybė narė gali prašyti, jog institucija neatskleistų iš tos valstybės narės kilusio dokumento be jos išankstinio sutikimo, aiškinimas, kad ja valstybei narei suteikiama bendra ir besąlygiška veto teisė visiškai laisvai ir nemotyvuojant savo sprendimo prieštarauti bet kokio Bendrijos institucijos turimo dokumento atskleidimui vien dėl to, kad šis dokumentas kilęs iš šios valstybės narės, nesuderinamas su šio reglamento tikslais.

Institucija negali atsižvelgti į valstybės narės pareikštą prieštaravimą atskleisti iš jos kilusį dokumentą, jeigu šis prieštaravimas visiškai nemotyvuotas arba pateikti motyvai suformuluoti neatsižvelgiant į Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio

1–3 dalyse numatytas išimtis. Kai, nepaisant aiškaus institucijos išreikšto kvietimo atitinkamai valstybei narei, ši ir toliau nepateikia tokių motyvų, ta institucija, jeigu savo ruožtu mano, kad nė viena iš minėtų išimčių netaikoma, turi leisti susipažinti su prašomu dokumentu. Tačiau kai vienos ar kelių valstybių narių aiškus prieštaravimas dėl dokumento atskleidimo neatitinka šio reikalavimo motyvuoti, Komisija savarankiškai gali nustatyti, kad dokumentams, su kuriais prašoma leisti susipažinti, taikoma viena ar kelios minėto 4 straipsnio 1–3 dalyse numatytos išimtys.

(žr. 80–82 punktus)

6. EB 253 straipsnyje reikalaujamas motyvavimas turi atitikti ginčijamo akto pobūdį bei aiškiai ir nedviprasmiškai atskleisti institucijos, kuri priėmė šį aktą, argumentus, kad suinteresuotieji asmenys galėtų sužinoti priimtos priemonės pagrindžiančius motyvus, o kompetentingas teismas – vykdyti savo kontrolės funkciją. Motyvuojant nebūtina nurodyti visų svarbių faktinių ir teisinių aplinkybių, nes nustatant, ar akto motyvavimas atitinka EB 253 straipsnio reikalavimus, turi būti atsižvelgiama ne tik į jo formuluotę, bet ir kontekstą bei visas nagrinėjamą klausimą reglamentuojančias normas.

Kalbant apie paraišką dėl galimybės susipažinti su dokumentais, kiekvieną kartą, kai institucija atsisako suteikti tokį leidimą, remdamasi savo turima informacija ji turi įrodyti, kad dokumentai, kuriuos prašoma atskleisti, iš tikrųjų patenka į Reglamente Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais išvardytas išimtis. Vis dėlto gali būti neįmanoma nurodyti kiekvieno dokumento konfidencialumą pagrindžiančių priežasčių neatskleidžiant jo turinio ir kartu nepažeidžiant pagrindinio išimties tikslo.

(žr. 99–101 punktus)

7. Galimybės susipažinti su dokumentais išimtis turi būti aiškinamos ir taikomos siaurai, kad nebūtų užkertamas kelias taikyti bendrąjį principą, pagal kurį visuomenei suteikiamos kuo didesnės galimybės susipažinti su institucijų turimais dokumentais.

Be to, tokios paraiškos susipažinti su dokumentais nagrinėjimas turi būti konkretus. Vien aplinkybės, kad dokumentas susijęs su išimtimi saugomu interesu, nepakanka pateisinti tokios išimties taikymą. Toks taikymas iš principo gali

būti pagrįstas, tik jei institucija iš anksto įvertino, pirma, ar dėl susipažinimo su dokumentu konkrečiai ir realiai nukentėtų saugomas interesas, ir, antra, Reglamento Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais 4 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytais atvejais, ar nėra viršesnio viešojo intereso, pateisinančio prašomo dokumento atskleidimą. Kiekvieno dokumento konkretus ir individualus tyrimas taip pat būtinas, nes, nepaisant to, jog aišku, kad paraiškoje dėl galimybės susipažinti nurodyta dokumentams taikoma išimtis, tik toks tyrimas leidžia institucijai, vadovaujantis Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 6 dalimi, įvertinti galimybę leisti pareiškėjui iš dalies susipažinti su dokumentais. Įvertinimas, atliktas labiau dokumentų kategorijos nei juose esančios informacijos atžvilgiu, nėra pakankamas. Iš institucijos reikalaujamas atlikti tyrimas turi jai leisti konkrečiai įvertinti, ar nurodyta išimtis realiai taikytina visai šiuose dokumentuose esančiai informacijai.

Taigi nagrinėjant, ar dėl dokumentų atskleidimo konkrečiai ir realiai nukentėtų saugomas interesas, Komisijai iš principo leidžiama šiuo klausimu remtis bendromis prezumpcijomis, taikomomis tam tikroms dokumentų kategorijoms, nes panašūs bendri pagrindai gali būti taikomi prašymams leisti susipažinti su tokio paties pobūdžio dokumentais. Tačiau kiekvienu atveju ji turi patikrinti, ar vienai konkrečiai dokumentų kategorijai paprastai taikomi bendri pagrindai realiai taikomi atitin-

kamam dokumentui, kuri prašoma atskleisti.

pirmoje įtraukoje numatytos išimties taikymo sritį.

(žr. 122–124, 130 punktus)

8. Pagal Reglamento Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais 4 straipsnio 2 dalies pirmą įtrauką institucijos nesuteikia galimybės susipažinti su dokumentais, dėl kurių atskleidimo nukentėtų komercinių tam tikro fizinio arba juridinio asmens interesų apsauga, nebent atskleidimo reikalautų viršesnis viešasis interesas.

Tokiuose dokumentuose dėl bendrosios bananų rinkos organizavimo, kaip antai sąrašuose, kuriuose nurodytas importuotų bananų kiekis konkrečiu laikotarpiu ir laikinas referencinis kiekis, suteiktas kiekvienam ūkio subjektui, pateikta konfidenciali informacija susijusi su bananus importuojančiomis bendrovėmis ir su jų komercine veikla, ir todėl jie turi būti laikomi patenkančiais į Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies

Net bendrai organizuojant rinką atskleidus laikinus referencinius kiekius ir jų realų panaudojimą galima pakenkti atitinkamų įmonių komerciniams interesams, nes remiantis šiais duomenimis galima nustatyti maksimalią teorinę ir faktinę ūkio subjektų veiklos apimtį, jų konkurencinę padėtį bei komercinių strategijų sėkmę.

Be to, iš Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 7 dalies matyti, kad dokumentams, kurių atskleidimas pakenktų komerciniams interesams, taikoma speciali apsauga, nes gali būti neleidžiama su jais susipažinti daugiau nei trisdešimties metų laikotarpiu. Tačiau tokia apsauga bet kuriuo atveju turi būti pateisinta, atsižvelgiant į šių dokumentų turinį. Dokumentų, susijusių su pačiu importo komercinės veiklos tikslu, nes juose nurodytos atitinkamų įmonių rinkos dalys, komercinė strategija ir pardavimo politika, turinys pateisina šį specialios apsaugos terminą.

(žr. 126–128, 132, 136–137 punktus)